

Zákon o správě dat a o řízeném přístupu k datům

JUDr. MgA. Jakub Míšek, Ph.D.

Ústav práva a technologií PrF MUNI / DIA

**Financováno
Evropskou unií**
NextGenerationEU

**NÁRODNÍ
PLÁN OBNOVY**

**DIGITÁLNÍ
A INFORMAČNÍ
AGENTURA_**

Zákon o správě dat a o řízeném přístupu k datům

- Základní cíle:

1. Harmonizace Kapitoly II Nařízení o správě dat
2. Zajištění lepší správy dat veřejným sektorem
3. Zajištění řízeného přístupu k datům

Harmonizace s DGA

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/868 ze dne 30. května 2022 o evropské správě dat

- „DGA“ (Data Governance Act)
- Kapitola II – Opětovné užití
 - Osobní údaje
 - Statistické údaje
 - Duševní vlastnictví
 - Obchodní tajemství
- Nezakládá povinnost poskytovat – pouze stanoví základní kvalitativní, formální a institucionální rámec
- Řízený přístup k datům
- Nutné harmonizovat do září 2023

Nové povinnosti

- Zřídit jednotné informační místo
 - Komunikace se žadateli, administrace žádostí, komunikace s úřady, vedení inventárního seznamu dostupných zdrojů dat
 - DIA – na základě z. č. 12/2020 Sb. „plní koordinační úlohu v oblasti evidence a sdílení dat“
- Ohlásit Komisi příslušné orgány pro technickou podporu úřadům (čl. 7 DGA)
- Vytvořit inventární seznam obsahující všechny dostupné zdroje dat veřejné správy, který bude veřejný a spravovaný jednotným informačním místem
 - V současnosti NKOD pouze pro oblast otevřených dat

Požadavky DGA

- DGA nezakládá povinnost data poskytovat, pouze vytváří rámec pro jejich poskytování
 - Zákaz výhradních dohod
 - Transparentní podmínky pro opakované užití dat
 - Pravidla pro poplatky – ideálně minimální
 - Určení příslušných orgánů a jednotného místa
- DGA předvídá 3 způsoby přístupu:
 - Anonymizovaná data
 - Bezpečný online přístup
 - Na místě v zabezpečeném systému
- Jaká konkrétní data a jakým procedurálním způsobem se budou poskytovat je na členských státech

Působnost zákona

Věcná působnost

Data a provozní údaje vedené v informačních systémech veřejné správy spravovaných povinnými subjekty

Věcná působnost - Výjimky

- Odpovídají z. o ISVS
- Zákon se se nevztahuje na data a provozní údaje vedené v informačních systémech veřejné správy spravovaných:
 - povinnými subjekty pro potřeby nakládání s utajovanými informacemi
 - povinnými subjekty pro potřeby zajišťování obrany státu,
 - povinnými subjekty pro potřeby podpory krizového řízení,
 - orgány činnými v trestním řízení pro potřeby trestního řízení; zákon se vztahuje na rejstřík trestů,
 - Českou národní bankou s výjimkou informačních systémů veřejné správy využívaných pro agendu statistiky a výkaznictví podle zákona o České národní bance,
 - Finančním analytickým úřadem pro potřeby boje proti legalizaci výnosů z trestné činnosti nebo provádění mezinárodních sankcí za účelem udržování mezinárodního míru a bezpečnosti, ochrany základních lidských práv a boje proti terorismu,
 - Ministerstvem vnitra pro potřeby provádění bezpečnostního řízení a vedení evidencí podle zákona upravujícího ochranu utajovaných informací a bezpečnostní způsobilost,
 - Ministerstvem vnitra, Ministerstvem financí nebo Ministerstvem spravedlnosti pro potřeby zpracování osobních údajů příslušníků bezpečnostních sborů subjekty pro potřeby nakládání s utajovanými informacemi

Povinné subjekty

- Subjekt veřejného sektoru podle DGA
- Čl. 2 odst. 17 DGA: stát, regionální nebo místní orgán, veřejnoprávní subjekt
- Čl. 2 odst. 18 DGA – vymezení pojmu veřejnoprávní subjekt (kumulativně):
 - a) jsou založeny za zvláštním účelem spočívajícím v naplňování potřeb veřejného zájmu a nemají průmyslovou nebo obchodní povahu;
 - b) mají právní osobnost; a
 - c) jsou financovány převážně státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty; nebo podléhají řídicímu dohledu těchto orgánů nebo subjektů; nebo v jejichž správním, řídicím nebo dozorčím orgánu je více než polovina členů jmenována státem, regionálními nebo místními orgány nebo jinými veřejnoprávními subjekty;

Povinné subjekty - výjimky

- a) zpravodajská služba,
- b) ozbrojené síly České republiky,
- c) Vojenská policie,
- d) Národní bezpečnostní úřad,
- e) Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost,
- f) územní samosprávný celek a
- g) dobrovolný svazek obcí

Správa dat

Zavedení povinností pro evidenci dat

- Cíl – Mít v datech „pořádek“
 - Tvorba pravidel pro správu dat v souladu s metodickými pokyny DIA
- Obdobně jako existují povinnosti pro evidenci hmotného majetku
- Povinnost identifikovat a popisovat data a datová rozhraní, kterými daný povinný subjekt disponuje
 - Standardizovaná metadata
 - Lokální katalogy dat; Národní katalog dat
- Vznik datových slovníků
 - Popis dat vedených v rámci agendy

Zajištění řízeného přístupu k datům

Řízený přístup – 4. druh datových toků ve VS

- Možnost zajištění přístupnosti určitých dat veřejnosti, která jsou v tuto chvíli z poskytování vyloučena
- DGA, kapitola II, aplikace na data, na která dopadá:
 - Ochrana obchodní důvěrnosti, včetně obchodního, profesního nebo firemního tajemství
 - Ochrana statistické důvěrnosti
 - Ochrana práv duševního vlastnictví třetích osob
 - Ochrana osobních údajů v rozsahu, v jakém tato data nespádají do oblasti působnosti směrnice (EU) 2019/1024

Základní východiska nového zákona z hlediska řízeného přístupu

- Jde nad povinný rámec DGA
- Vyplňuje mezeru – začíná tam, kde končí zákon č. 106/1999 Sb.
- Žadatel musí prokázat právní zájem na přístupu, který musí být nezbytný zejména pro
 - a) účely vědeckého výzkumu a inovací,
 - b) účely výkonu práva na svobodu projevu a práva na informace,
 - c) účely zajištění transparentnosti a kontroly veřejné správy nebo
 - d) výukové a vzdělávací účely.
- Krom písm. a) jen anonymizovaná data.

Základní východiska nového zákona z hlediska řízeného přístupu

- Přístup je podmíněn zárukami zákonnosti
 - Existující ochranné režimy vyplývající z pozitivní právní úpravy
 - Zejm. Ochrana osobních údajů s jádrem v podobě principu minimalizace
 - Hranice poskytovaných údajů vymezena nezbytností vzhledem k popsané žádosti
 - Součástí žádosti data management plan, stanovisko etické komise ...
 - Stanovisko pověřence
 - Stanovisko odborné poradní komise zřízené při DIA
 - Detailní formulace konkrétních povinností v rozhodnutí o poskytnutí přístupu
 - Technická a organizační opatření
- Správní poplatek 3000,-

Způsob a forma zajištění řízeného přístupu k datům

- Převzato z DGA
 - způsobem umožňujícím dálkový přístup, jde-li o data v anonymizované podobě
 - způsobem umožňujícím zabezpečený dálkový přístup, jde-li o data v neanonymizované podobě
 - fyzickým zpřístupněním dat ve vhodných prostorách s náležitým zabezpečením

Zvláštní ustanovení o zajištění řízeného přístupu k datům

- Možnost řízeného přístupu pro státní orgány
 - Pokud je to nezbytné za účelem tvorby politik veřejné správy a jejich vyhodnocování, hodnocení dopadů regulace nebo analýzy výkonu veřejné správy
 - Na základě dohody mezi DIA, povinným subjektem a žádajícím orgánem
 - Stanovisko pověřence
 - Výstup pouze pseudonymní data

Limitace řízeného přístupu

- Absolutní výjimky
 - Bezpečnost státu, osob, majetku a veřejného pořádku
 - Utajované informace
 - Probíhající trestní řízení
 - Rozhodovací činnost soudů s výjimkou rozsudků
 - Úkoly zpravodajských služeb
 - ČNB v kontextu vedení centrální evidence účtů
 - Biometrika
 - ...
- Relativní výjimky posuzované případ od případu
 - Test proporcionality
 - Technická a organizační opatření zajišťující bezpečí hrají roli
 - Prokázání na straně povinného subjektu

Průběh legislativního procesu

Harmonogram

Věcný záměr schválen	30. 08. 2023
Předložení zákona do MPŘ	22. 4. 2024
Předložení návrhu zákona Vládě	(31. 5. 2024)
Nabytí účinnosti	01. 07. 2025